

Диктант № 1

Задание: Вставьте в слова пропущенные буквы. Расставьте недостающие знаки препинания.

Войәх кәнчә вәр

(1) Тәм қ...тәд ма вар ьо...фа йә...қәм. (2) Вар ьо...фа йә...қм...м намән ай йәңәлин(ә) вас...х ьолх...тхә в...рәм. (3) Нәм...қсәдәм, сар йәңқдәм, п...рхинам өс сөздәм. (4) Пәрхинам төм ғи ь...лхәтхә йәхәм өт қәднам мәнәл, пәрхинам төм, мәта урнә көта п...хәтди әфә арит.

(5) Вирәма йәңқәм, вирәм ь...һфәм, пәрхинам дор войәхән [дор войәккән] өс л...хдөйәм, дор войәх күч дикәм, ғәқа вәли. (6) Әй ғу висхәма й...втәм, тәми висхәм қонәңнә кат в...сәккәнхә йәх. (7) Өс әй васәх өс төтты. (8) Ман ғәқа энсифаләткахәм ылә в...йи панә йуха нөқ л...мтәптәта мустәмин. (9) Панә манам н...рәхтәм төм йәңк п...ләка. (10) Төх қ...днам мәнәл. (11) Төм йәңк п...ләкнам күч мәнәл, төт қәнтәқ қө ь...льәл, тәм йәңк пәләкнам күч м...нәл, ғәт ма ьольльәм. (12) Лүв мустәмин ма қ...рухәл дәйәдмин әй дәрә в...рмин төт ылә йәвтыхән.

Диктант № 1

Войәх кәнччә вәр

(1) Тэм қәтәд ма вар льоѳа йәңқәм. (2) Вар льоѳа йәңқмам намән ай йәңәлин(ә) васәх ьолхәтхә вәрәм. (3) Нәмәқсәдәм, сар йәңқдәм, пәрхинам өс сөчдәм. (4) Пәрхинам тәм ѳи ьолхәтхә йәхәм өт қәднам мәнәд, пәрхинам тәм, мөта урнә көта пахәтди әѳә арит.

(5) Вирәма йәңқәм, вирәм льуһѳәм, пәрхинам дор войәхән [дор войәккән] өс лихләйәм, дор войәх күч ликәм, ѳақа вәли. (6) Әй ѳу висхәма йөвтәм, тәми висхәм қонәңнә кат васәккәнхә йәх. (7) Өс әй васәх өс төтты. (8) Ман ѳақа энсифаләткахәм ылә вәйи панә йуха нөқ дөмтәптәта мустәмин. (9) Панә манам нүрәхтәм тәм йәңк пәләка. (10) Төх қәднам мәнәд. (11) Тәм йәңк пәләкнам күч мәнәд, төт қәнтәқ қө льольәд, тәм йәңк пәләкнам күч мәнәд, ѳәт ма льольәм. (12) Лүв мустәмин ма қәрухәд дәйәдмин әй дәрә вәрмин төт ылә йәвтыхән.

Диктант № 1

Об охоте

(1) Пошел я сегодня запоры проверить. (2) Пока запоры проверять шел, на берегу озера небольшого утку дикую ранил. (3) Подумал, быстро схожу и обратно вернусь. (4) Куда эта дичь раненая подеваться может, на обратном пути и пристрелю.

(5) Пошел я к своим запорам, достал из морды рыбу, а по дороге домой прицелился в гагару, почти что попал, но осечка вышла. (6) Подхожу я к своей дикой утке на берегу – а из утки моей две утки стало. (7) Еще одна утка там была. (8) Снял я энцефалитку и на дерево аккуратно надел. (9) Сам же на берег озера противоположный побежал. (10) Куда же она (утка) теперь денется. (11) Если в ту сторону направится, там человек стоит, а на этой стороне озера я стою. (12) Хорошенько прицелился и в тот момент выстрелил, когда на линии одной они были.

Диктант 2.

Задание: Вставьте в слова пропущенные буквы. Расставьте недостающие знаки препинания.

Өвөр күрәп войәх панә лаңки

(1) Л...ңки йүх қөвит н...вриләл. (2) Өвәр к...рәп войәх йүх қонәңнә ...лал. (3) Т...вәнә лаңки нэвр...лталнә, ҕақа чәмә ...вәр күрәп войәх өхтыйа к...рәх. (4) Өвәр күрәп в...йәхнә шәмр...хты.

(5) Лаңки өвәр күрәп вой...хнам йастәл: «М...нт илә әсла».

(6) Өвәр күрәп войәх нь...вәм: «Ма нүңат ...сәлләм, төппә нүң мантәма йастә, нүн мүват ғәнә нь...ләкмин н...вриләлән?»

(7) Лаңки й...стәл: «Нүн м...нт йүха әсла, ма нүңатәны п...лләм».

(8) Өвәр к...рәп войәхнә лаңки й...ха әсли. (9) Лаңки йүхи өвәр күрәп в...йәхнам йастәл: «Нүн ч..кә лыл рохәп в...сән, ғутат нүн в...чәпә ырапәң».

(10) Мәң вәлә вичәпә нь...ләкмин нэвр...ләлув, мәң әйм...тлинам пә атәм нәмәс әнтә т...йлув.

Диктант 2.

Өвөр күрәп войәх панә лаңки

(1) Лаңки йүх қөвит нэвриләл. (2) Өвөр күрәп войәх йүх қонәңнә әлал. (3) Төвөнә лаңки нэврилталнә, ҕақа чәмә өвөр күрәп войәх өхтыйа көрәх. (4) Өвөр күрәп войәхнә шәмрахты.

(5) Лаңки өвөр күрәп войәхнам йастәл: «Мант илә әсла».

(6) Өвөр күрәп войәх һавәм: «Ма нүңат әсәлләм, төппә нүң мантәма йастә, нүн мүват ғәнә һәләқмин нэвриләлән?»

(7) Лаңки йастәл: «Нүн мант йүха әсла, ма нүңатәны пәлләм».

(8) Өвөр күрәп войәхнә лаңки йүха әсли. (9) Лаңки йүхи өвөр күрәп войәхнам йастәл: «Нүн чәкә лыл рохәп вәсән, ғутат нүн вичәпә ырапәң».

(10) Мәң вәлә вичәпә һәләқмин нэвриләлув, мәң әймәтлинам пә атәм һәмәс әнтә тайлув.

Волк и белка

(1) Белка скакала по дереву. (2) Волк возле дерева лежит. (3) Скакала белка так, внезапно упала на волка. (4) Схватил ее волк в охапку.

(5) Белка говорит волку: «Отпусти меня».

(6) Волк сказал: «Я отпущу тебя, только ты расскажи, почему ты, веселясь, скачешь?»

(7) Белка говорит: «Ты отпусти меня на дерево, я боюсь тебя».

(8) Волк отпустил белку на дерево. (9) Белка с дерева говорит волку: «Ты очень хитрый, поэтому ты постоянно разгневанный».

(10) Мы же постоянно, веселясь, скачем, мы не желаем никому зла.

Диктант 3.

Задание: Вставьте в слова пропущенные буквы. Расставьте недостающие знаки препинания.

Мүват лүк вөртө сәмәп

(1) Йыс м...та латнә тәхлән войхәт әйнам әйқа в...ләт. (2) Панә м...рты м...хнам әнтә йаңқ...лләт. (3) Әй мәта с...снә мәх өвты ...хлами. (4) Тәхл...н войхәт әйн..м әйка п..рәхләта әкм...т. (5) Төппә л...к ясәң әнтә қул, ат...л вәл.

(6) Аләң т...хлән войхәт әкмәт тохия күч й...йвәт, әймәтли пә әнтәм – в...йхәт морты мәхнам п...рәхләт. (7) Лүк юх ылпинә л...ққинт, йис, йис – сәмхәл вәртахә й...ккән. (8) Лүв қ...ты йәл, лүв атыл тенә пә т...лхинтәх.

(9) Тәвин т...хлән войхәт п...рхи йөвтәт. (10) Панә лүк ястәх, қ...лнә лүв түләх ...нч. (11) Өс лүв оләң т...хлән войхәт қ...ләнтәх, қөләнтәх, тют пырнә н...мәса пит: морты мәха әй қунта пә әнтә м...нел. (12) Т...хлән войхәт лүка әнтә ...вләт. (13) Өс лүк т...хлән войхәта әнтә әв...л. (14) Итпә лүк морты м...хнам әнтә й...ңқал.

Диктант 3.

Мүват лүк вөртө сәмөп

(1) Йыс мөтә латнә тәхлән войхәт әйнам әйқа вөләт. (2) Панә морты мәхнам әнтә йаңқилләт. (3) Әй мөтә сыснә мәх өвты ехлами. (4) Тәхлән войхәт әйнам әйка пөрәхләта әкмәт. (5) Төппә лүк ясәң әнтә қул, атыл вөл.

(6) Аләң тәхлән войхәт әкмәт тохия күч йөйвөт, әймәтли пә әнтәм – войхәт морты мәхнам пөрәхләт. (7) Лүк юх ылпинә ләққинт, йис, йис – сәмхәл вәртахә йөккән. (8) Лүв қөты йәл, лүв атыл тенә пә тұлхинтәх.

(9) Тәвин тәхлән войхәт пәрхи йөвтәт. (10) Панә лүк ястәх, қөлнә лүв тұләх унч. (11) Әс лүв оләң тәхлән войхәт қөләнтәх, қөләнтәх, тют пырнә нәмәса пит: морты мәха әй қунта пә әнтә мәнел. (12) Тәхлән войхәт лүка әнтә әвләт. (13) Әс лүк тәхлән войхәта әнтә әвәл. (14) Итпә лүк морты мәхнам әнтә йаңқал.

Почему у глухаря глаза красные

(1) В старые времена все птицы вместе жили. (2) На юг не летали. (3) Стало холодно. (4) Птицы вместе собрались и решили лететь в теплые края. (5) Только глухарь жил отдельно от остальных птиц.

(6) Утром глухарь пришел туда, где сидели вчера птицы, глядит, ни одной птицы нет – все птицы улетели в теплые края. (7) Глухарь под деревом присел, так плакал, так плакал – от этого у него глаза покраснели. (8) Ну что теперь сделаешь, остался зимовать один.

(8) Весной птицы прилетели с теплых краев. (10) Глухарь рассказал им, как он прожил зиму. (11) И он слушал, слушал рассказ птиц, потом задумался: значит в теплые края можно не лететь. (12) Но они ему не поверили. (13) А глухарь не поверил им, что там так тепло и хорошо было. (14) До сих пор глухарь не летает в теплые края.

Диктант 4.

Задание: Вставьте в слова пропущенные буквы. Расставьте недостающие знаки препинания.

Пан Сәмәли панә Пәм Сәвәли

(1) Пан С...мәли панә Пәм С...вәли вәлд...хән. (2) Ёу в...лтыннә качәң аләң сар Пан Сәмәли н...қ килд панә най үлд. (3) Әй мәта аләңнә Пан Сәм...ли һәвәм:

– (4) Йа, Пәм Сәвәли, тәм аләң нүң сар нәқ к...да, най ...да!

– (5) Йа-йа, килд...м, – й...стәх Пәм Сәвәли.

(6) Лүв нәқ кил, в...рәксәх панә най үлта р...һипәх. (7) Сарпинә тәнтәх найнә в...фәхди, ёут пырнә йухәт вәф...хлат. (8) Ёи латнә қәт йүвәм вот й...ләңнә най һ...ләм пәһпи, панә Пәм Сәвәли сәв нәқ вәф...мты. (9) Ёи латнә өдты тоһинә омәстә Пан Сәмәли ёи һ...ққәтәх. (10) Панә ёи һәққ...тәх. (11) Панә ёи һәққәт...мал латнә қәнәл пәләккә ор...мтәх.

(12) Моһё ёәт т...рәм.

Диктант 4.

Пан Сәмәли панә Пәм Сәвәли

(1) Пан Сәмәли панә Пәм Сәвәли вөлдәхән. (2) Җу вөлтүннә качәң аләң сар Пан Сәмәли нөқ килд панә най үлд. (3) Әй мөта аләңнә Пан Сәмәли һавәм:

– (4) Йа, Пәм Сәвәли, тәм аләң нүң сар нөқ килдә, най үлдә!

– (5) Йа-йа, килдәм, – йастәх Пәм Сәвәли.

(6) Лүв нөқ кил, вәрәксәх панә най үлдә раңипәх. (7) Сарпинә төнтәх найнә вәфәхди, җут пырнә йухәт вәфәхдат. (8) Җи датнә қөт йүвәм вот йиләңнә най һаләм пөхпи, панә Пәм Сәвәли сәв нөқ вәфәмты. (9) Җи датнә өлды тоҳинә омәстә Пан Сәмәли җи һаққәтәх. (10) Панә җи һаққәтәх. (11) Панә җи һаққәтәмал датнә қөнәл пәләккә оримтәх.

(12) Моһъ җәт тәрәм.

Клюквинка и Травяная Косичка

(1) Клюквинка и Травяная Косичка вместе живут. (2) Так поживая, каждое утро первой Клюквинка поднимается и огонь разводит. (3) Однажды утром Клюквинка говорит:

– (4) Ну, Травяная Косичка, сегодня ты первая вставай, огонь разводи!

– (5) Ладно, я встану – сказала Клюквинка.

(6) Она встала, оделась и начала огонь разжигать (в очаге). (7) Сначала береста-растопка загорелась, потом дрова загорелись. (8) Тут порыв ветра подхватил пламя – и вспыхнула травяная коса Травяной Косички. (9) Тогда Клюквинка, сидевшая на постели, захохотала. (10) Так захохотала. (11) Так от хохота ее живот лопнул.

(12) Тут и сказке конец.

Диктант 5.

Задание: Вставьте в слова пропущенные буквы. Расставьте недостающие знаки препинания.

Вурҗи ими панә қәләк

(1) Қ..ләкәли әй имила җәнә йастәл, морты мәхнам мәнтал илпинә җәнә й...стәл: «Морта мәха җорәс улты м...нләмәнқа, ай әви әнм...лтәтә қәнтәк қө, ай әв...ләх лүвә қ...җәл. (2) Ай пәх әнм...лтәтә қәнтәк қө, ай пәхләх лүвә қ...җәл. (3) Ма й...вәттамқа лүв йиспәлнам тәңқә һ...хләм».

(4) В...рҗи ими җәнә й...стәл: «Ма морты мәха м...нтам пырнә, әви тәйтә нә лүвә әви әнм...лтәл, пәх тәйтә нә лүвә пәх әнмәлт...л. (5) Ма җи чәп п...йәтнә поттә к...рхәлам тәт қоцм...лтәлхәлам».

Диктант 5.

Вурңи ими панә қәләк

(1) Қәләкәли әй имила ҕәнә йастәл, морты мәҳнам мәнтал илпинә ҕәнә йастәл: «Морта мәха ҕорәс улты мәнләмәнқа, ай әви әнмәлтәтә қәнтәк қө, ай әвиләх лүвә қыҕәл. (2) Ай пәх әнмәлтәтә қәнтәк қө, ай пәхләх лүвә қыҕәл. (3) Ма йөвәттамқа лүв йиспәлнам тәңкә һәхләм».

(4) Вурңи ими ҕәнә йастәл: «Ма морты мәха мәнтам пырнә, әви тәйтә нә лүвә әви әнмәлтәл, пәх тәйтә нә лүвә пәх әнмәлтәл. (5) Ма ҕи чәп пайәтнә поттә күрхәлам тәт қочмәлтәлхәлам».

Ворона и чайка

(1) Перед тем как лететь в южные земли, чайка говорит: «Когда я буду пролетать туманное море южной земли, у того, кто растит маленькую девочку, девочка пусть умрет. (2) У того, кто растит маленького мальчика, пусть мальчик умрет. (3) Когда я прилечу, я посмеюсь на их могиле».

(4) Ворона же говорит, оказывается: «Когда я полечу в южные земли, у женщины, родившей дочь, дочь пусть растет, женщина, родившая сына, пусть сына растит. (5) Я на куче свежей трухи из их люлек свои грязные ноги погрею».